

Өндірушілер мен импорттаушылардың кеңейтілген міндеттемелерін орындау барысы туралы

2018 жылға арналған
есеп

«Өндірушілердің кеңейтілген міндеттемелері операторы» ЖШС (қысқаша - ӨКМ Операторы) Мекенжайы: 010017, Қазақстан Республикасы, Астана қаласы, Есіл ауданы, Мәңгілік ел көшесі, № 18 үй, 1-қабат. Бас директоры: Коротенко С.Н.

Міндеттер:

- Қазақстан Республикасының экологиялық заңнамасына және халықаралық тәжірибеге сәйкес өндірушілердің (импорттаушылардың) кеңейтілген міндеттемелері қолданылатын өнімнің (тауарлардың) және оның (олардың) қаптамасының тұтынушылық қасиеттерін жоғалтқаннан кейін пайда болған қалдықтарды жинауды, тасымалдауды, қайта өңдеуді, кәдеге жаратуды, пайдалануды және (немесе) кәдеге жаратуды ұйымдастыру;
- Қайталама шикізат нарығын қалыптастыру және оны өңдеу көлемін ұлғайту;
- Қоршаған ортаға көмілген және көмілетін өндіріс және тұтыну қалдықтарының көлемін азайту;
- Қалдықтарды қайта өңдеу және қайта өңдеу бойынша жаңа кәсіпорындарды ұйымдастыру арқылы жаңа жұмыс орындарын құру;
- Халықтың экологиялық мәдениетін қалыптастыру, экологиялық санасын және табиғатқа деген құрметін арттыру;
- Экологиялық таза көліктер өндірісін ынталандыру

1. ӨКМ қолданылатын өнімдерді өндірушілермен және импорттаушылармен өзара әрекеттесу туралы ақпарат.

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2016 жылғы 27 қаңтардағы № 28 қаулысымен бекітілген Тауар өндірушілердің (импорттаушылардың) кеңейтілген міндеттемелерін орындау қағидаларының 38-тармағының талаптарына сәйкес «ӨКМ Операторы» ЖШС-нің 2018 жылғы 1 қаңтардан бастап 2018 жылғы 31 желтоқсанға дейінгі қызметі туралы есеп жасалды.

Оператор өзіне жүктелген функциялар шеңберінде өнімді (тауарларды) өндірушілер мен импорттаушылардың тізілімін жүргізеді. Қазіргі уақытта тізілімде барлығы 3720 субъект тіркелген, оның ішінде:

8 өндіруші ұйым (автокөлік құралдары мен аккумуляторлар бойынша),

3614 автокөлік импорттаушысы

98 басқа өнімдерді (тауарларды) импорттаушылар (шиналар, майлар, аккумуляторлар, антифриз және арнайы сұйықтықтар).

Өндірушілер/импорттаушылар туралы толық ақпарат № 1 қосымшада берілген, онда «Өндірушілердің (импорттаушылардың) кеңейтілген міндеттемелері қолданылатын өнімді (тауарларды) өндірушілердің/импорттаушылардың және олардың (олардың) қаптамасының тізілімі көрсетілген».

Импорттаушылармен және өндірушілермен ӨКМ төлемдерін жүзеге асыру арқылы өзара әрекеттесу типтік келісім-шарт негізінде жүзеге асырылады. Импорттаушылардың және өндірушілердің өнімдерінің (тауарларының) әрбір партиясы бойынша Оператор төлемге өтінімдерді қалыптастырады, өтінімдер негізінде шот-фактуралар ресімделеді, төлем кезінде толық төлем туралы құжаттар беріледі. Бұл жұмыс Автоматтандырылған ақпараттық жүйеде (бұдан әрі ААЖ) жүзеге асырылады, ААЖ-ның бірінші шығарылымы 2016 жылдың 28 қаңтарында іске қосылды.

2018 жылғы 31 желтоқсанға дейін ААЖ жүйесінде 34 706 өтініш өңделді, оның ішінде 29 503 заңды тұлғалардан, 5 203 жеке тұлғалардан. Төлеушілермен жедел жұмысты қамтамасыз ету үшін ӨКМ Операторы әр облыста аймақтық өкілдерді (барлығы 25 адам) тартты. Нәтижесінде өтініштер күнделікті өңделді. 2018 жылы Оператордың recycle.kz сайтында 4105 пайдаланушы тіркелген, оның ішінде аймақтық өкілдер де бар. Заңды және жеке тұлғалардың арақатынасында көрсеткіш 72% (заңды тұлғалар), 28% (жеке және жеке кәсіпкерлер) қатынасын көрсетеді.

Жүйеде тіркелу кезінде Пайдаланушы деректерді өңдеуге келісімін береді және өндірушілердің (импорттаушылардың) кеңейтілген міндеттемелерін орындауға қатысты негізгі нормативтік құқықтық актілерді зерделейді. Пайдаланушы туралы ақпаратты Оператор импорттаушылардың/өндірушілердің тізілімін жүргізу үшін пайдаланады.

Бірінші қадам – Өтінішті жасау. Бұл өтінімде көлік немесе өнім (өнім) туралы ақпаратты қосады.

Екінші қадам. Өтінішті толтырып, құжаттарды тіркегеннен кейін өтініш беруші:

а) өтінімнің дұрыстығын тексеру үшін модераторға өтінімді жібереді. Модератор өтінімдегі деректерді қоса берілген құжаттардың сканерленген көшірмелерімен салыстыру арқылы өтінімнің дұрыстығын тексереді. Қолданбаны тексергеннен кейін модератор оны тексерілген деп белгілейді және жүйе төлем үшін шот-фактураны жасайды немесе табылған қателерді түзету үшін өтінішті кері қайтарады.

б) төлем үшін шот-фактураны қалыптастыру: төлемге шот-фактураны жасағаннан кейін өтініш беруші оны басып шығарады және қолма-қол ақшасыз төлем жасайды.

Үшінші қадам - төлемді растау. Қайта өңдеу төлемін тексеруді автоматтандыру үшін recycle.kz жүйесі онлайн банкингпен біріктірілген. Оператордың банк шотына қаражат түскен сәттен бастап модератор хабарлама алады, содан кейін модератор төлемді өтінімге «байланыстырады». Төлем өтінімге байланыстырылғаннан кейін модератор өтінімді мақұлдайды, өтініш беруші мақұлдаудан кейін көлік құралының VIN коды бойынша іздеу

арқылы өзінің жеке кабинетінде немесе recycle.kz сайтының басты бетінде Қайта өңдеу төлемінің толық төленгенін растайтын құжатты жүктеп алуға мүмкіндігі болады.

2016 жылғы 21 қарашада «ӨКМ операторы» ЖШС-нің пайдаланудан шыққан көлік құралдарын (бұдан әрі – ПШКҚ) қабылдау үшін жабық жүйе түріндегі қосымшасы бар Автоматтандырылған ақпараттық жүйесінің (ААЖ) екінші нұсқасы іске қосылды

Жүйенің ПШКҚ қабылдау бағытында жұмыс істеу принцЖКі өтініш берушінің «ӨКМ Операторы» ЖШС ПШКҚ қабылдау пунктімен байланысуы, қабылдау пунктінің қызметкері ПШКҚ құжаттарының сканерленген көшірмелері мен фотосуреттерін қоса бере отырып, клиенттің деректерін және оның ПШКҚ туралы деректерін жүйеге енгізеді және сауалнаманы ААЖ модераторына бекітуге жібереді. Сауалнаманың дұрыс толтырылуын тексеріп, құжаттарды тексергеннен кейін модератор ПШКҚ қабылдауға және клиентке төлем туралы шарт жасасуға келісімін береді.

Бұл операциялық алгоритм Қазақстан Республикасының 17 қаласында ПШКҚ қабылдауды мүмкіндігінше жеңілдетуге мүмкіндік береді.

ӨКМ Операторының автоматты ақпараттық жүйесі ақпараттық қауіпсіздік талаптарына сәйкестік сертификатын алды, сертификатты шаруашылық жүргізу құқығындағы РМК берді. «Мемлекеттік техникалық қызмет». Бұл сертификатқа ие болу үкіметтік емес жүйелерді мемлекеттік жүйелермен біріктіруге мүмкіндік береді.

2. ЕАЭО СЭҚ ТН кодтары бойынша импорт көрсеткіштері:

СЭҚ ТН коды	ЕАЭО-дан тыс елдерден өнімдерді (тауарларды) импорттау	өнімдердің (тауарларды ң) импорты ЕАЭО-ға мүше мемлекет тер, тонна	Барлығы, кг.
401120 - Автобустарға немесе жүк тасымалдауға арналған моторлы көлік құралдарына арналған жаңа резеңке пневматикалық шиналар мен қаптамалар.	7 230 662,17	25 347 844,4	32 578 506,57
401130 - Авиацияда қолдануға арналған жаңа пневматикалық резеңке шиналар мен қаптамалар	19 134,57	23 220,12	42 354,69
401140 - Мотоциклдерге арналған жаңа пневматикалық резеңке шиналар мен қаптамалар	3038,12	49 452 087	52 490 207
401150 - Велосипедтерге арналған жаңа пневматикалық резеңке шиналар мен қаптамалар	96 211,37	13 535,99	109 747,36
401161 - «Шырша» өрнегі немесе соған ұқсас өрнектері бар ауыл шаруашылығы немесе орман шаруашылығы көлік құралдары мен машиналарына арналған жаңа, басқа пневматикалық резеңке шиналар мен қаптамалар	0	73 713,28	73 713,28
401162 - Құрылыста немесе өнеркәсіпте пайдаланылатын көлік құралдары мен машиналарға арналған, протектор суреті «шырша» тәрізді немесе соған ұқсас суреттері бар және қону диаметрі 61 см-ден аспайтын жаңа, басқа пневматикалық резеңке шиналар мен қаптамалар	0	26 151,7	26 151,7

401163 - Құрылыста немесе өнер кәсіпте пайдаланылатын көлік құралдары мен машиналарға арналған,	0	1840	1840

протектор суреті «шырша» тәрізді немесе соған ұқсас суреттері бар және қону диаметрі 61 см-ден асатын жаңа, басқа пневматикалық резеңке шиналар мен қаптамалар			
401169 - Жаңа, басқа да, «шырша» өрнегі немесе соған ұқсас өрнектері бар пневматикалық резеңке шиналар мен қаптамалар	95,97	490	585,97
401211 - Қайта өңделген немесе пайдаланылған пневматикалық резеңке шиналар; шиналар мен қаптамалар қатты немесе жартылай пневматикалық, жеңіл автомобильдерге арналған (соның ішінде жүк-жолаушылар фургондары және спорттық автомобильдер) қорғағыштар мен жиек таспалары, резеңке, қалпына келтірілген шиналар мен қаптамалар.	45	1318	1363
401212 - Қайта өңделген немесе бұрын пайдаланылған резеңке пневматикалық шиналар мен қаптамалар; тұтас немесе жартылай пневматикалық шиналар мен қаптамалар, резеңкеден жасалған шина протекторлары мен жиек таспалары, автобустарға немесе жүк тасымалдауға арналған моторлы көлік құралдарына арналған қайта өңделген шиналар мен қаптамалар.	33720	46 622,67	80 342,67
401213 - Қалпына келтірілген немесе бұрын пайдаланылған резеңке пневматикалық шиналар мен қаптамалар; тұтас немесе жартылай пневматикалық шиналар мен қаптамалар, резеңкеден жасалған шина протекторлары мен жиек таспалары, авиацияда пайдалануға арналған қалпына келтірілген шиналар мен қаптамалар.	27 919,74	0	27 919,74
401219 - Қалпына келтірілген немесе бұрын пайдаланылған резеңке пневматикалық шиналар мен қаптамалар; тұтас немесе жартылай пневматикалық шиналар мен қаптамалар, резеңкеден жасалған шина протекторлары мен жиек таспалары, қалпына келтірілген басқа да шиналар мен қаптамалар.	0	355,34	355,34
401220 - Қалпына келтірілген немесе бұрын пайдаланылған резеңке пневматикалық шиналар мен қаптамалар; тұтас немесе жартылай пневматикалық шиналар мен қаптамалар, резеңкеден жасалған шина протекторлары мен жиек таспалары, бұрын пайдаланылған	0	14431	14431

пневматикалық шиналар мен қаптамалар.			
850710 - Поршеньді қозғалтқыштарды іске қосуға арналған, тік бұрышты (соның ішінде шаршы) немесе басқа пішіндегі, қорғасынды электр аккумуляторлары, оларға арналған сепараторларды қоса алғанда.	3 106 654,37	2 977 838,24	6 084 492,61
850720 - Тік бұрышты (соның ішінде шаршы) немесе басқа пішіндегі, оларға арналған сепараторларды қоса алғанда, электр аккумуляторлары, басқа қорғасынды аккумуляторлар.	2 206 499,43	616 002 362	2 822 501 792
850730 - Тік бұрышты (соның ішінде шаршы) немесе басқа пішіндегі, оларға арналған сепараторларды қоса алғанда, никель-кадмийлі электр аккумуляторлары.	53 077 638	11 810 467	64 888 105
850740 - Тік бұрышты (соның ішінде шаршы) немесе басқа пішіндегі, оларға арналған сепараторларды қоса алғанда, никель-темірлі электр аккумуляторлары.	117 239	84 276 734	84 393 973
850750 - Тік бұрышты (соның ішінде шаршы) немесе басқа пішіндегі, оларға арналған сепараторларды қоса алғанда, никель-гидридті электр аккумуляторлары.	5501,127	1938 773	7 439,9
850760 - Тік бұрышты (соның ішінде шаршы) немесе басқа пішіндегі, оларға арналған сепараторларды қоса алғанда, литий-ионды электр аккумуляторлары.	198 844 037	13238,85	212 082 887
850780 - Тік бұрышты (соның ішінде шаршы) немесе басқа пішіндегі, оларға арналған сепараторларды қоса алғанда, электр аккумуляторлары.	183 869 937	23 077 558	206 947 495
2710198200 - Мотор майлары, компрессорлық майлау майы, турбиналық майлау майы.	22 167 987,1	39 917 599,9	62 085 587
2710198400 - гидравликалық мақсаттағы сұйықтықтар	3 053 734,95	9 204 890,33	12 258 625,28
2710198600 - жеңіл майлар, вазелин майы	96 436,42	20 242,1	116 678,52
2710198800 - Тісті беріліс майы және редуктор майы	4 254 733,33	7 426 207,72	11 680 941,05
3819000000 - Гидравликалық тежегіш сұйықтықтары және битумды жыныстардан алынған мұнай немесе мұнай өнімдерінің салмағы бойынша 70%-дан азын қамтитын немесе мүлдем қамтымайтын гидравликалық берілістерге арналған дайын басқа да сұйықтықтар	213 645 339	1 337 040,66	1 550 685 999
3820000000 - Антифриздер және мұзdануға қарсы дайын сұйықтықтар	1 866 755,18	22 907 893,9	24 774 649,08
732111; 8418; 8422110000; 8422190000; 8450; 845121000; 8451290000; 85166010 - үлкен өлшемді электрлік және электрондық жабдық	1 383 819,84	90 151 856	1 473 971 696

841510; 844331; 844332; 844339; 845210; 8508; 8509; 851610; 8516210000; 851629; 8467; 8471; 8516500000; 8516605000; 8516609000; 8516607000; 8516608000; 8516710000; 8519; 8521; 8527; 8528; 950450 - орташа өлшемді электрлік Және электрондық жабдық	1 599 566,04	1 258 289,6	2 857 855,64
847010000; 8510; 851631000; 8516400000; 851679; 8516720000; 8517110000; 8517120000; 851769; 8517180000; 8525803000; 9006400000; 9006510000; 900652000; 900653; 900659000; 900661000; 9006690000 - шағын өлшемді электрлік және электрондық жабдық	748 336 186	20 076 785	768 412 971
853931; 853932; 853939; 853941; 853949 - Электр қыздыру шамдары немесе газ разрядты шамдар, соның ішінде герметикалық бағытталған жарық шамдары, сондай-ақ ультракүлгін немесе инфрақызыл шамдар; доғалық шамдар, құрамында сынабы бар.	32 336 186	12 558 567	44 894 753
902511 - термометрлер медициналық немесе ветеринариялық, құрамында сынап бар	6630,525	12 574 036	19 204 561
8506 - Бастапқы ұяшықтар және бастапқы батареялар	124 561 782	55 000 919	179 562 701
3920 10; 3920 20; 3920 30; 3920 62; 3923; 3924 - пластик пакет және пластмассадан жасалған өнімдер	1 301 624,45	1 085 608,67	2 387 233,12
7010 - шыны қаптама	453 616 036	178 897 698	632 513 734
731021; 731029; 7612902000; 7612909001- металл	47 763 251	48 848 179	96 611,43
4819 - қағаз және картон қаптамалары	792 978 744	6 010 872,4	6 803 851 144

2018 жылғы 1 қаңтардан бастап 2018 жылғы 31 желтоқсанға дейінгі кезеңде Оператор республикаға әкелінген және өндірілген көлік құралдары үшін төлемнің толықтығы туралы 72 791 құжат берді:

Көлік санаты	Анықтама	Саны
M1	Жолаушыларды тасымалдау үшін пайдаланылатын және жүргізуші орнынан басқа сегізден аспайтын	55 963

	орыны бар көлік құралдары - жеңіл автомобильдер	
M2	Жолаушыларды тасымалдауға арналған, жүргізуші орнынан басқа, сегізден астам отыратын орны бар, техникалық рұқсат етілген ең жоғары массасы 5 тоннадан аспайтын көлік құралдары	876
M3	Жолаушыларды тасымалдауға арналған, жүргізуші орнынан басқа, техникалық рұқсат етілген сегізден астам отырғыштары бар максималды массасы 5 тоннадан асатын көлік құралдары	1705
M1G	Жолаушыларды тасымалдауға арналған және жүргізуші орнынан басқа сегізден аспайтын орындығы бар көлік құралдары - жеңіл автомобильдер	1468
M2G	Жолаушыларды тасымалдау үшін пайдаланылатын, жүргізуші орнынан басқа сегізден астам отыратын орны бар, техникалық рұқсат етілген ең жоғары массасы 5 тоннадан аспайтын көлік құралдары (жоғары өткізгіштігі бар)	551
M3G	Жолаушыларды тасымалдауға арналған, жүргізуші орнынан басқа, сегізден астам отыратын орны бар, техникалық рұқсат етілген ең жоғары массасы 5 тоннадан асатын көлік құралдары (жоғары өткізгіштігі бар)	53
N1	Техникалық рұқсат етілген ең жоғары массасы 3,5 тоннадан аспайтын жүктерді тасымалдауға арналған көлік құралдары	4898
N2	Техникалық рұқсат етілген ең жоғары массасы 3,5 тоннадан асатын, бірақ 12 тоннадан аспайтын жүктерді тасымалдауға арналған көлік құралдары	714
N3	Техникалық рұқсат етілген ең жоғары массасы 12 тоннадан асатын жүктерді тасымалдауға арналған көлік құралдары	4226
N1G	Жүк тасымалдауға арналған, техникалық рұқсат етілген ең жоғары салмағы 3,5 тоннадан аспайтын көлік құралдары (жоғары өткізгіштігі бар)	1784
N2G	Жүк тасымалдауға арналған, техникалық рұқсат етілген ең жоғары салмағы 3,5 тоннадан асатын, бірақ 12 тоннадан аспайтын көлік құралдары (жоғары өткізгіштігі бар)	90
N3G	Жүк тасымалдауға арналған, техникалық рұқсат етілген ең жоғары салмағы 12 тоннадан асатын көлік құралдары (жоғары өткізгіштігі бар)	463

	БАРЛЫҒЫ	**72 791**

3. Өндірушілердің (импорттаушылардың) кеңейтілген міндеттемелері қолданылатын өнімдердің (тауарлардың) және олардың қаптамасының тұтынушылық қасиеттерін жоғалтқаннан кейін пайда болатын қалдықтардың компоненттік құрамы.

Орташа статистикалық есептеулерге сәйкес, көлік құралдарын кәдеге жарату және қайта өңдеу кезінде автомобильден келесі компоненттер қайта өңделеді:

Қатты компоненттер: қара металл, түсті металл, шиналар, аккумулятор, пластмасса және полимерлер, тоқыма материалдары, шыны және т.б. Сұйықтықтар: мотор майы, басқа майлар, тежеу сұйықтығы, салқындату сұйықтығы.

Төменде автокөлік санаттары бойынша (M1-N1, M2-N2, M3-N3) көлік құралының осындай компоненттік құрауыштарының орташа статистикалық көрсеткіштері келтірілген.

M1, N1 санаты (60 861 бірлік):

№	**Компонент атауы**	**Орташа кг мәні**	**Барлығы, кг.**
1	Қара металл	1000	60 861 000
2	Түсті металл	300	18 258 300
3	Шиналар 4 дана.	50	3 043 050
4	Аккумуляторлар	20	1 217 220
5	Пластмассалар және полимерлер	300	18 258 300
6	Тоқыма материалдары	40	2 434 440
7	Шыны	60	3 651 660
8	Басқа	30	1 825 830
Барлығы:		1 800	109 549 800
Литрдегі сұйықтықтар			
9	Мотор майы	8	486 888
	Басқа майлар	11	669 471
11	Тежегіш сұйықтық	3	182 583
12	Салқындатқыш	8	486 888
Барлығы:		30	1 825 830

M2, N2 санаты (1590 көлік):

№	**Компонент атауы**	**Орташа мән**	**Барлығы, кг.**
1	Қара металл	2 900	4 611 000
2	Түсті металл	500	795 000
3	Шиналар 4 дана.	90	143 100
4	Аккумуляторлар	30	47 700

5	Пластмассалар және полимерлер	500	795 000
6	Тоқыма материалдары	60	95 400
7	Шыны	100	159 000
8	Басқа	100	159 000
Барлығы:		4 280	6 805 200
Литрдегі сұйықтықтар			
9	Мотор майы	14	17 490
10	Басқа майлар	18	28 620
11	Тежегіш сұйықтық	5	7 950
12	Салқындатқыш	13	20 670
Барлығы:		50	79 500

М3, N3 санаты (5 931 бірлік):

№	Компонент атауы	Орташа мән	Барлығы, кг.
1	Қара металл	6 500	38 551 500
2	Түсті металл	600	3 558 600
3	Шиналар 4 дана.	150	889 650
4	Аккумуляторлар	50	296 550
5	Пластмассалар және полимерлер	700	4 151 700
6	Тоқыма материалдары	100	593 100
7	Шыны	150	889 650
8	Басқа	150	889 650
Барлығы:		8 400	49 820 400
9	Мотор майы	20	118 620
10	Басқа майлар	25	148 275
11	Тежегіш сұйықтық	6	35 586
12	Салқындатқыш	20	118 620
Барлығы:		71	421 101

Сондай-ақ төменде Өндірушілердің (импорттаушылардың) кеңейтілген міндеттемелерінің қолданысына жататын басқа да өнім түрлерінің (тауарлардың) компоненттік құрамына бағалау келтірілген.

Шиналар

№	Компонент атауы	Орташа мән
1	Резеңке	65%
2	Тоқыма сымы	18%
3	Металл сым	17%

Антифриздер мен мұзданuға қарсы дайын сұйықтықтар

№	Компонент атауы	Мазмұн қатынасы
1	этиленгликоль, пропиленгликоль, бір атомды спирттер	60%
2	тазартылған су	38,50%
3	басқа қоспалар	1,50%

АКБ

№	Компонент атауы	Орташа мән
1	Қорғасын, құрамында қорғасын бар қосылыстар	75%
2	Полипропилен туындылары	10%
3	Күкірт қышқылы	5%
4	Бөлгіштер	10%

Майлар

№.	Компонент атауы	Орташа мән, %
1	Негізгі май	85%
2	Қоюландырғыш	7%
3	Басқа қоспалар	8%

Үлкен электр және электронды жабдықтар

№	Компонент атауы	Орташа мазмұн мәні, %
1	Қара металл	24
2	Түсті металл	26
3	Пластикалық ABS, HIPS және т.б.	19
4	Баспа платалар	3

Орташа өлшемді электр және электронды жабдықтар

№	Компонент атауы	Орташа мазмұн мәні, %
1	Қара металл	6
2	Түсті металл	19
3	Пластикалық ABS, HIPS және т.б.	28
4	Баспа платалар	21

Шағын электр және электронды жабдықтар

№	Компонент атауы	Орташа мазмұн мәні, %
1	Қара металл	8
2	Түсті металл	10
3	Пластикалық ABS, HIPS және т.б.	40
4	Баспа платалар	3

Құрамында сынап бар шамдар мен термометрлер

№	Компонент атауы	Орташа мазмұн мәні, %
1	Шыны сындырғыш	90
2	Түсті металл	10

Бастапқы ұяшықтар және бастапқы батареялар

№	Компонент атауы	Орташа мазмұн мәні, %
1	Қара металл	28
2	Тұздар	32
3	Графит	40

1. Пайдаланудан шыққан көлік құралдарын (бұдан әрі – ПШКҚ) жинау және кәдеге жаратуды ұйымдастыру

ПШКҚ жинауды, тасымалдауды, қайта өңдеуді, кәдеге жаратуды, залалсыздандыруды ұйымдастыру үшін Оператор ҚР Энергетика министрлігімен келісе отырып ПШКҚ кәдеге жаратуға қабылдау бағдарламасын әзірледі және бірқатар ұйымдастырушылық-техникалық, ақпараттық және өзге де қажетті іс-шаралар жүргізді.

Осы бағытты іске асыру шеңберінде 2016 жылдың 21 қарашасында Қазақстан Республикасының 17 қаласында (Астана, Алматы, Қарағанды, Көкшетау, Қостанай, Павлодар, Петропавл, Өскемен, Семей, Талдықорған, Тараз, Шымкент, Қызылорда, Ақтөбе, Орал, Ақтау, Атырау) ПШКҚ қабылдаудың тиісті мөлшердегі пункттері ашылды (M1, N1, M2, N2, M3, N3 санаттары).

Халық пен заңды тұлғаларды ПШКҚ тапсыруға тарту үшін Оператор ПШКҚ иесінің есепшотына ПШКҚ жиынтықталуына байланысты 48 мыңнан 150 мың теңгеге дейін ақша қаражатын аудару арқылы өтемақы төлеуді жүзеге асырады. 2018 жылы ескі автомобильдерді сатып алу бағдарламасы шеңберінде 40 830 ПШКҚ қабылданды.

27 128 автомобиль бірінші санат бойынша (150 мың теңге) және 15 автомобиль екінші санат бойынша (48 мың теңге) бағаланды.

2018 жылы ПШКҚ әрі қарай кәдеге жаратуға тапсырғаны үшін ақшалай өтемақының қорытынды сомасы – 4 млрд 69 млн 920 мың теңгені құрады.

Жеңілдікті сертификаттар бағдарламасы бойынша төлемдер 4 млрд 411 млн 325 мың теңгені құрады.

2017 жылдың 26 маусымында ескі автомобильдерді сатып алу бағдарламасы Қазақстан Республикасының аумағында Қазақстан Республикасында өндірілген көлік құралын сатып алуға жеңілдік беретін жеңілдікті сертификаттармен толықтырылды. Бағдарламаның бұл бағыты көлік құралдары санаттары бойынша жеңілдікті сертификаттардың 3 түрін ұсынады:

Көлік санаты	Жеңілдік сертификатының сомасы
M1	315 000
M2 N1 N2	450 000
M3 N3	650 000

2018 жылы 13 687 жеңілдік сертификаттары берілді:

Көлік санаты	Номиналы 315 000 теңге/дана	Номиналы 450 000 теңге/дана	Номиналы 650 000 теңге/дана	Барлығы

M1	12 953			12 953
M2		213		213
M3			1	1
N1		471		471
N2		49		49
Жалпы жиыны	**12 953**	**733**	**1**	**13 687**

7 872 автокөлік сатып алуға 14 544 жеңілдік сертификаты пайдаланылды:

Бренд	**Саны**
Chevrolet	165
Hyundai	1423
IVECO	34
JAC	436
KIA	912
LADA	4739
Peugeot	35
Skoda	118
SsangYong	2
ГАЗ	2
Фотон	1
Анкай	5
Жалпы жиыны	7872

Аймақтар бойынша қабылданған пайдаланудан шығарылған көліктер саны:

Аймақ	**Қабылданды**
Ақтау	1 212
Ақтөбе	1 754
Алматы	3 865
Нұр-Сұлтан	1 674
Атырау	855
Қарағанды	2 469
Көкшетау	2 525
Қостанай	2 431
Қызылорда	2 168
Павлодар	1 929
ПетӨКМавл	1 728
Семей	2 158
Талдықорған	2 586
Тараз	3 369
Орал	1 307
Өскемен	1 812
Шымкент	6 988
БАРЛЫҒЫ	**40 830**

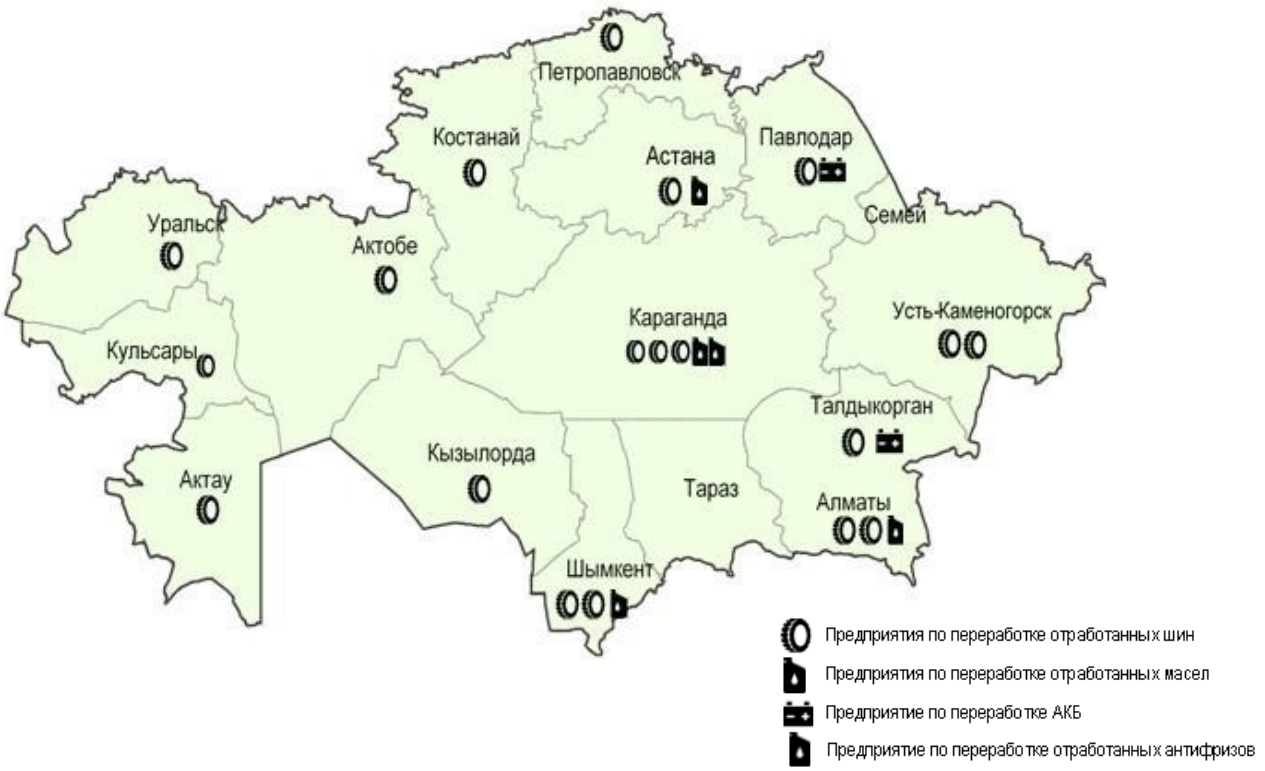
5. Өндірушілердің (импорттаушылардың) кеңейтілген міндеттемелері

қолданылатын өнімдердің (тауарлардың) және олардың қаптамасының тұтынушылық қасиеттерін жоғалтқаннан кейін пайда болатын қалдықтарды жинау, тасымалдау, қайта өңдеу, залалсыздандыру, пайдалану және (немесе) кәдеге жарату бойынша жүргізілген жұмыстар туралы мәліметтер.

2016 жылдың 1 тамызынан бастап ӨКП Операторы тозған автомобиль шиналарын жинау, тасымалдау және қайта өңдеумен айналысатын қазақстандық кәсіпорындарға субсидия төлей бастады. Ал 2016 жылдың желтоқсанынан бастап – пайдаланылған майлар мен аккумуляторларға қатысты.

Автокомпоненттер қалдықтарын жинау және қайта өңдеу үшін мамандандырылған ұйымдарға жиналған және қайта өңделген қалдықтар көлеміне байланысты субсидиялар төленеді. Бұл шаралар Қазақстанда жаңа қуаттар құрудағы және қайта өңдеу саласын одан әрі дамытудағы бизнесті қолдауға, ынталандыруға бағытталған.

Қазіргі уақытта автокомпоненттер қалдықтарын қайта өңдеу саласы келесі кәсіпорындармен ұсынылған:

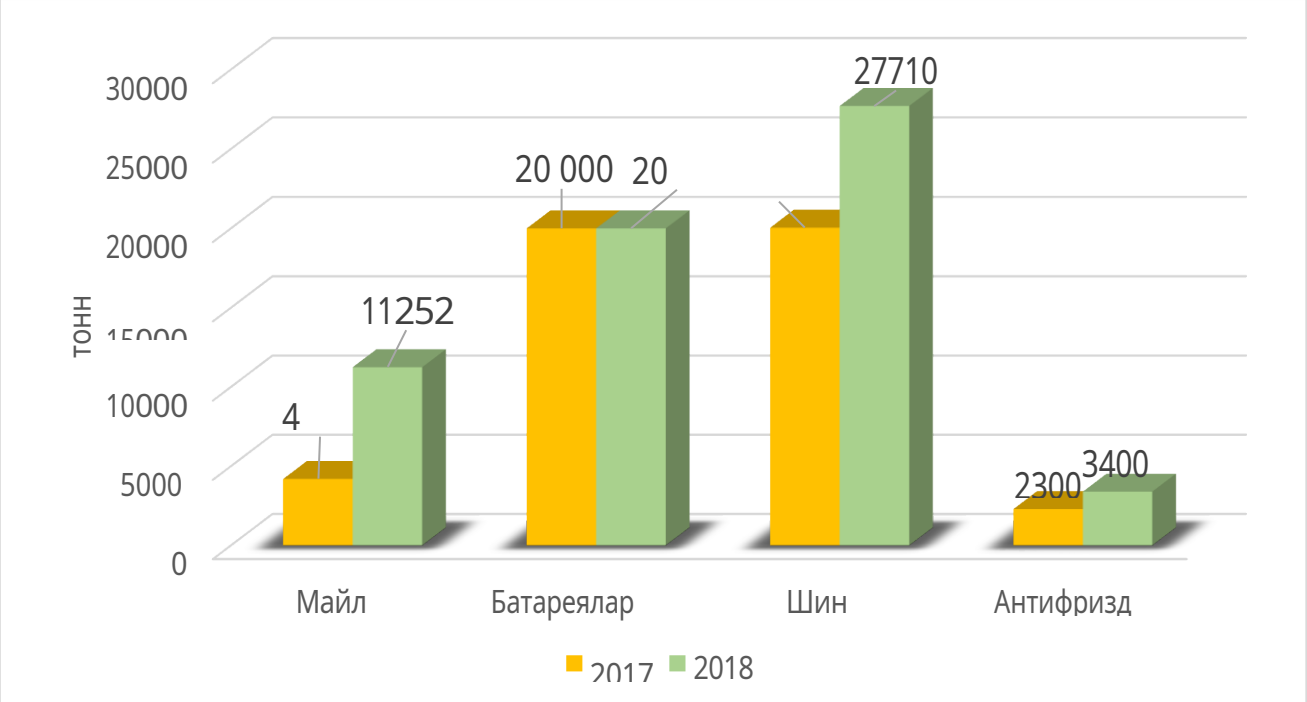

Компания	Орналасқан жері	Қуаты
пайдаланылған шиналар		
«Экошина» ЖШС	Шымкент	4000
«ДорстройСервис» ЖШС	Қызылорда	1000
«Inter Rubber Recycling» ЖШС	Павлодар	2000
«Soltustik Rubber Recycling» ЖШС	ПетӨКМавл	1600
«ЭкоСервис-Арман» ЖШС	Талдықорған	2000
«ҚазРемШина» ЖШС	Қарағанды	4000
«Экоиндустрия» ЖШС	Қарағанды	4000
«ПромЭкология» ЖШС	Құлсары	1000
«Экотерра» ЖШС	Ақтау	1500
"Q-Recycling" ЖШС	Алматы	4200
«Талан Технология» ЖШС	Ақтөбе	2000
«Агротехмаш» ЖШС	Қостанай	1000
«КазТрансРеал» ЖШС	Өскемен	1000
«Биотоп» ЖШС	Өскемен	1000
"Ақсу Т" ЖШС	Қарағанды	900
«Созак Снаб» ЖШС*	Шымкент	2000
«Кама Центр» ЖШС	Орал	1440
«Шинторг Плюс» ЖШС*	Алматы	1500

Барлығы		36 140
Пайдаланылған батареялар		
«Қайнар-АКБ» ЖШС	Талдықорған	20 000
ЖШС "Тандем-ПВ"	Павлодар	7200
Барлығы		27 200
қалдық майлар		
«KazRecycleService» ЖШС	Нұр-Сұлтан	10 000
«Қайта өңдеу компаниясы» ЖШС	Қарағанды	10 000
Жоғары өнеркәсіптік майлар мен сұйықтықтар (HILL) корпорациясы ЖШС*	Шымкент	30 000
Барлығы		50 000
Пайдаланылған антифриздер мен арнайы сұйықтықтар		
«Әлем тынысы» ЖШС	Алматы	5 400

*қалдықтарды кәдеге жарату қондырғылары 2018 жылы пайдалануға берілді.

2018 жылдың жұмыс қорытындысы бойынша автомобиль құрамдас бөліктерінің қалдықтарын жинау және кәдеге жарату бойынша келесі көрсеткіштерге қол жеткізілді (2017 жылғы көрсеткіштермен, 2018 жылғы нысаналы индикаторлармен салыстырғанда қалдықтардың түрлері бойынша берілген).

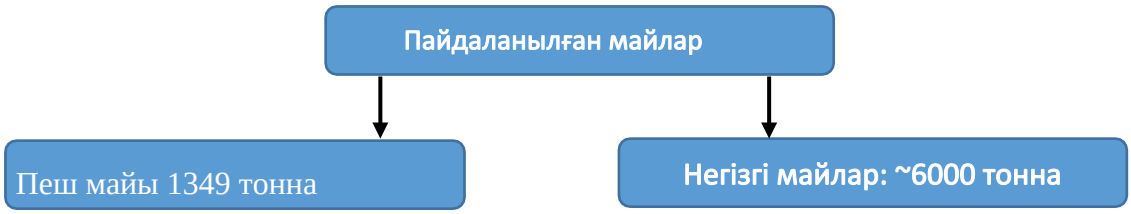

Жоғарыда көрсетілген автокомпоненттер қалдықтарын кәдеге жарату кезінде бастапқы шикізатты қосу арқылы да, қоспай да әртүрлі өнім түрлері өндіріледі. Төменде Қазақстан Республикасында автокомпоненттер қалдықтарынан өндірілетін өнім түрлері және осы өндірістің көлемдері туралы мәліметтер келтірілген:

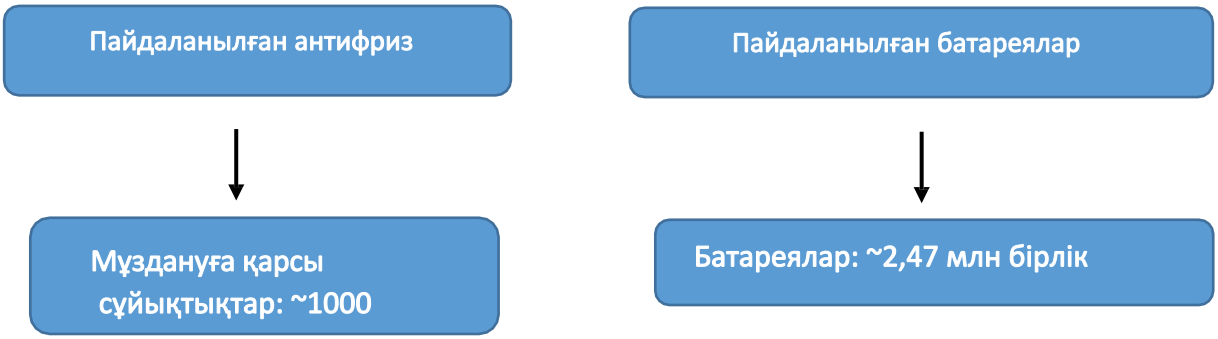
- пайдаланылған шиналар бойынша:

- қалдық майлар бойынша:

- аккумуляторлар мен антифриздер:
-

Автокомпоненттер қалдықтарын тікелей өнім құрамына тарту және оларды көму (немесе табиғи ортаға төгу) көлемін азайтумен қатар, осы қалдықтарды жинау және қайта өңдеу бойынша қызметтің CO2 шығарындыларын азайту бөлігіндегі экологиялық әсері маңызды. Жоғарыда көрсетілген қалдықтар көлемін жинау және қайта өңдеу 2018 жылы парниктік газдар эмиссиясын шамамен 29,5 мың тонна CO2 эквиваленті мөлшерінде қысқартуға мүмкіндік берді.

Сондай-ақ, іске асырылып жатқан қызмет бағыттарының әлеуметтік әсері де маңызды. 2018 жылы пайдалануға берілген көрсетілген ұйымдар мен кәсіпорындарда қалдықтарды жинау және кәдеге жаратуға қатысатын жалпы саны шамамен 440 жұмыс орны құрылды.

5. Қаптама қалдықтарын жинауды, тасымалдауды, қайта өңдеуді және кәдеге жаратуды ұйымдастыру.

Қазақстан Республикасында қатты тұрмыстық қалдықтардың (бұдан әрі – ҚТҚ) пайда болуы мен жиналуы мәселелері елдегі өткір экологиялық мәселелердің бірі болып табылады. ҚТҚ-ның қоршаған ортаға әсері және олардың пайда болу көлемі ҚТҚ-мен жұмыс істеу мәселелерін шешу бойынша тәсілдер мен іс-шаралар әзірлеуді талап етеді.

Атап айтқанда, «жасыл экономиканың» нысаналы индикаторларының бірі – халықты ҚТҚ шығарумен 100%-ға дейін қамту, қоқысты санитарлық сақтауды 95%-ға дейін жеткізу және 2030 жылға қарай қайта өңделген қалдықтар үлесін 40%-ға дейін арттыру.

Оператордың есептеулері бойынша республикада 2018 жылы ҚТҚ пайда болу көлемі жылына 5,5 млн тоннадан асты. Осылайша, ҚТҚ пайда болуы жаппай сипат алды және жақын жылдарда азық-түлік және азық-түлік емес тауарлардың номенклатурасының, оларға арналған қаптаманың ассортименті мен түрлерінің ұлғаюы, халықтың өмір сүру деңгейінің өсуі есебінен пайда болу көлемінің артуын күтуге болады. Қаптама қалдықтарының, ҚТҚ-ның ең көп бөлігі ретінде, жиналу мәселелерін шешуге және оларды қайта өңдеуді қамтамасыз етуге Өндірушілердің (импорттаушылардың) кеңейтілген міндеттемелері (ӨКМ) қағидаты арналған.

2017 жылдың 23 қаңтарынан бастап өндірушілердің (импорттаушылардың) кеңейтілген міндеттемелері төлемнің «нөлдік» мөлшерлемесі кезінде қаптамаға (қағаз, картон, шыны, пластмасса, металл) қолданылады. Қаптама өндірушілері мен импорттаушыларынан кәдеге жарату төлемі алынбағанына қарамастан, ӨКМ Операторы тұтынушылық қасиеттерін жоғалтқан қаптаманы жинау, тасымалдау және кәдеге жарату бойынша жұмысты ұйымдастырады.

2018 жылға қарай қаптама қалдықтарын қайта өңдеу саласы келесі кәсіпорындармен ұсынылды:

№	**Ұйымдастыру**	**Орналасқан жері**	**Жобаның өнімділігі (тонна/жыл)**
Қағаз қаптама қалдықтары			
1	«Kagazy Recycling» ЖШС	Алматы қаласы	55 000
2	«Eco Pack Astana» ЖШС	Ақмола облысы	2 200
3	«KazEcoProm» ЖШС	Павлодар облысы	8 840
4	"Сулейменов А.К." ЖК	Қарағанды облысы	2 420

5	«Картон және қағаз фабрикасы-2015» ЖШС	Қостанай облысы	600
Барлығы			**69 060**
Полимерлі қаптаманың қалдықтары			
1	«Экологияны қайта өңдеу» ЖШС	Алматы облысы	2400
2	«Тазалық компаниясы» ЖШС «Экокомфорт»*	Қарағанды облысы	7 050
3	«Қарағанды қаласының ГоркомТранс» ЖШС	Қарағанды облысы	1 248
4	«PTZ» ЖШС	Алматы облысы	1 800
5	«KazRecycleServices» ЖШС	Нұр-Сұлтан қаласы	25 000
6	«ТТК» ЖШС	Қарағанды облысы	425
7	«Тенус» ЖШС	Ақтөбе облысы	900
8	«Радуга» ЖШС	Солтүстік Қазақстан облысы	7 100
Барлығы			**45 923**
Шыны қаптама қалдықтары			
1	«АЛМАТЫСТЕКЛО» ЖШС	Алматы облысы	10 000
2	«Qazaxstan Glass Company» ЖШС	Алматы облысы	12 000
3	«ЕвроКристал» ЖШС	Шымкент қаласы	11 000
Барлығы			**33 000**

*қалдықтарды кәдеге жарату қондырғылары 2018 жылы пайдалануға берілді.

Сондай-ақ Қазақстанда бірқатар сұрыптау кешендері және 2 қоқыс өңдеу зауыты (Нұр-Сұлтан және Алматы қалаларында) жұмыс істейді:

Республикада қатты тұрмыстық қалдықтардың морфологиялық құрамын анықтау үшін әртүрлі тәсілдер қолданылды және осы бағалау нәтижелерінің орташа көрсеткіштері келесідей:

№	Құрамдас бөліктер	ҚТҚ-дағы үлесі, %	Бөлшектердің массасы, т
	тонн		
1	Тамақ қалдықтары	31.1	1 710 500
2	Қағаз және картон	25.2	1 386 000
3	Полимер (пластик)	11.2	616 000
4	Шыны	6.1	335 500
5	Металдар	3.4	187 000
6	Басқалар	23	1 265 000
7	**Барлығы**	**100**	**5 500 000**

Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексіне сәйкес EPR Операторының орам қалдықтары бөлігінде саланы субсидиялаудың негізгі қызметі мен бағыттары:

1) орау қалдықтарын, оның ішінде қатты тұрмыстық қалдықтарды бөлек жинауға және қайта өңдеуге жұмсалған шығындарды өтеу;

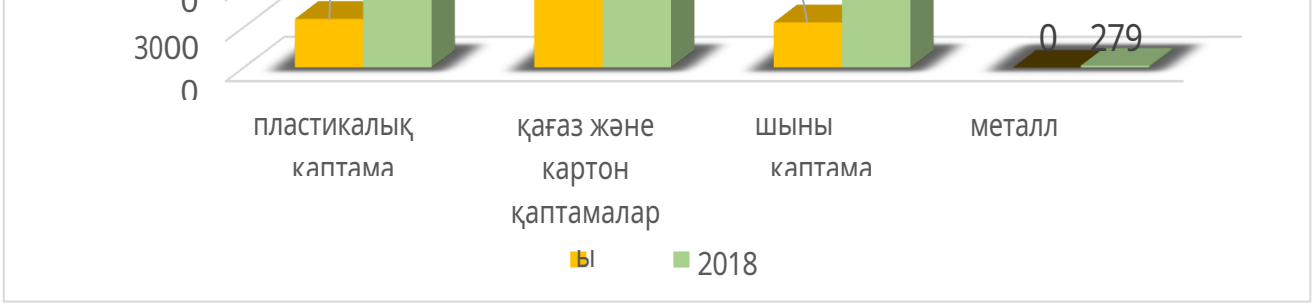
2) қалдықтарды қайталама шикізат ретінде жинаудың және пайдаланудың жаңа технологияларын енгізу, қатты тұрмыстық қалдықтарды сұрыптау және (немесе) пайдалану жөніндегі зауыттарды (өндірістік объектілерді) салу, қатты тұрмыстық қалдықтарды жинайтын, сұрыптайтын және (немесе) пайдаланатын ұйымдардың материалдық-техникалық базасын жақсарту;

3) спутниктік навигация жүйелерінің деректері негізінде қатты тұрмыстық қалдықтарды шығаруды жүзеге асыратын көлік құралдарының қозғалысын қадағалаудың ақпараттық жүйесін ұйымдастыру және жүргізу;

4) қалдықтарды жинау және өңдеу жүйесін ақпараттық қамтамасыз ету, жарнамалық қызметті қаржыландыру, қалдықтарды басқару саласындағы білім беру және маркетингтік зерттеулер.

2018 жылдың жұмыс қорытындысы бойынша орау қалдықтарын жинау және кәдеге жарату бойынша келесі көрсеткіштерге қол жеткізілді (2017 жылғы көрсеткіштермен

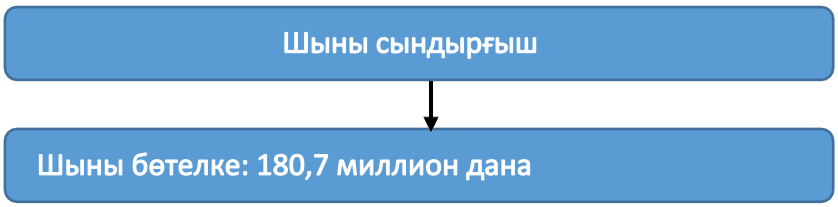
салыстырғанда қалдықтардың түрлері бойынша берілген):

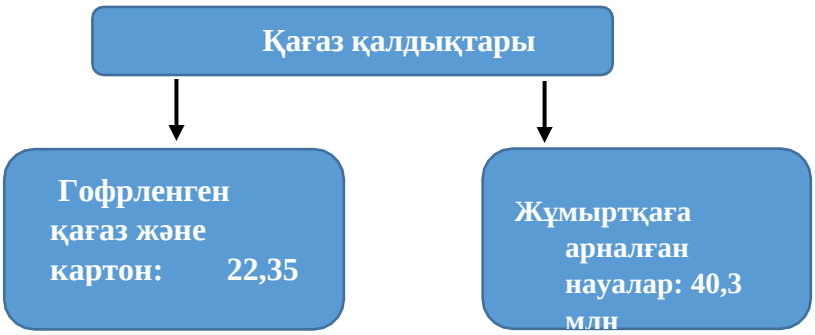
*2018 жылы қағаз және картон қалдықтары көлемінің белгіленген қысқаруы осы қалдық түрін қайта өңдеудің жалпы көлемінің нақты қысқаруымен байланысты емес, керісінше осы қалдықтарды субсидиялау тәсілдерінің өзгеруіне байланысты (ең жоғары көлемді шектеу бөлігінде) байқалады: диаграммада Өндірушілердің (импорттаушылардың) кеңейтілген міндеттемелері Операторы субсидиялаған жиналған және кәдеге жаратылған қалдықтар көлемі келтірілген.

Қаптама қалдықтарын кәдеге жарату кезінде бастапқы шикізатты қосу арқылы да, қоспай да әртүрлі өнім түрлері өндіріледі. Төменде Қазақстан Республикасында қаптама қалдықтарынан өндірілетін өнім түрлері және осы өндірістің көлемдері туралы мәліметтер келтірілген:

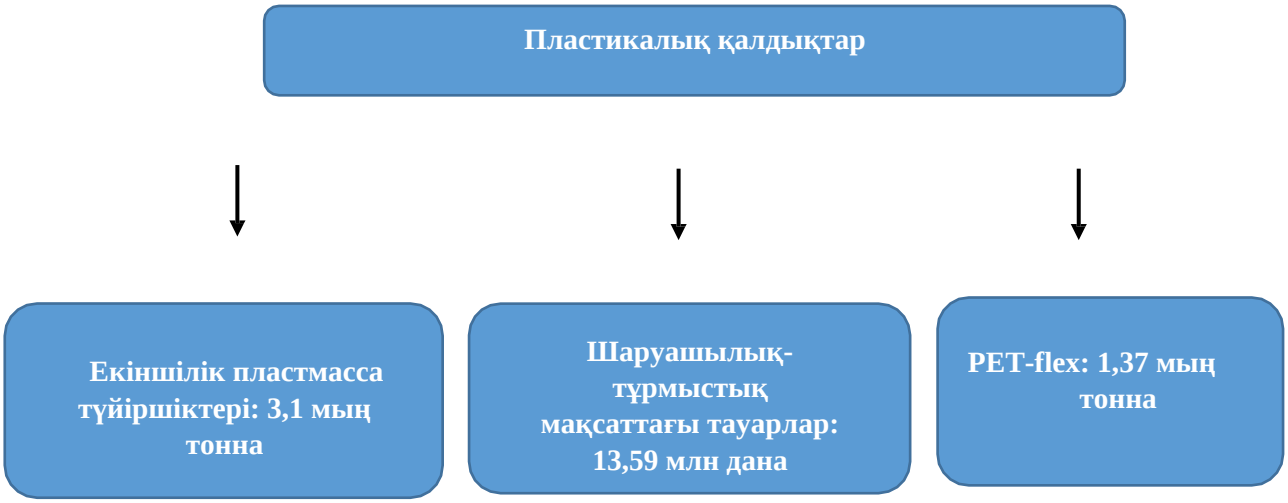
- шыны қаптамасының қалдықтары бойынша:

- қағаз және картон қаптамасының қалдықтары бойынша:

- пластикалық қаптама қалдықтары бойынша:

Қаптама қалдықтарын тікелей өнім құрамына тарту және оларды көму көлемін азайтумен қатар, қаптама қалдықтарын жинау және қайта өңдеу бойынша қызметтің CO2 шығарындыларын азайту бөлігіндегі экологиялық әсері маңызды. Жоғарыда көрсетілген қаптама қалдықтары көлемін жинау және қайта өңдеу 2018 жылы парниктік газдар эмиссиясын шамамен 106,5 мың тонна CO2 эквиваленті мөлшерінде қысқартуға мүмкіндік берді.

Сондай-ақ, іске асырылып жатқан қызмет бағыттарының әлеуметтік әсері де маңызды. Көрсетілген ұйымдар мен кәсіпорындарда қалдықтарды жинау және кәдеге жаратуға қатысатын жалпы саны шамамен 1870 жұмыс орны құрылды. Бұл ретте мүмкіндігі шектеулі 30-ға жуық адам жұмыспен қамтылды.

Қаптама қалдықтарын жинайтын және қайта өңдейтін кәсіпорындарды субсидиялаумен қатар, ҚТҚ-ны бөлек жинау, қалдықтарды тасымалдау және қайта өңдеу жүйесінің инфрақұрылымдық дамуы, өңірлерде жүйелі жұмысты құру маңызды, бұл халық үшін ҚТҚ-ны бөлек жинау мүмкіндіктері, қайталама шикізатты қайта өңдеуге тапсыру арқылы қаптамадағы тауарларды сатып алуға жұмсалған шығындарды ішінара өтеу мүмкіндіктері бөлігінде қолайлы өмір сүру жағдайларын жасауға мүмкіндік береді.

Мұндай инфрақұрылымдық даму үшін мамандандырылған ұйымдарға қажетті, жергілікті атқарушы органдармен орнатуға келісілген техника мен жабдықты сатып алу үшін 30%-дан 40%-ға дейін алдын ала төлем бөлінеді. 2018 жылы халықтан қаптама қалдықтарын бөлек жинау үшін келесі мөлшерде техника мен жабдық сатып алынды:

ұйымның атауы	**Аймақ**	**Сатып алынатын және орналастырылатын жабдықтардың түрлері**		
		контейнерлер	**мамандандырылған көліктер**	**қабылдау пункттері**
«Қарағанды қаласының ГоркомТранс» ЖШС	Қарағанды қаласы	366	-	-
«Тазалық компаниясы Экокомфорт» ЖШС	Қарағанды қаласы	336	-	-
«Радуга» ЖШС	ПетӨКМавл қаласы	436	1	-
«Спецмашин» ЖШС	Павлодар қаласы	400	-	-
«Таза Жер МПК» ЖШС	Қапшағай қаласыАлматы. аймақ	200	1	-

"ЭКОВОСТОК-ЛИДЕР"ЖК	Өскемен қаласы	415	-	-
«АТАМЕКЕН 4» плюс» ЖШС	Қостанай қаласы	336	-	-
«Екібастұз-коммунсервис» ЖШС	Екібастұз қаласы	22	-	-
«Kazakhstan Waste Recycling» ЖШС	Алматы қаласы және Алматы облысы	260	-	30
«ЛС Көкшетау» ЖШС	Көкшетау қаласы	-	-	9
«Agayindar KZ» ЖШС	Г.Нұр-Сұлтан	-	-	22
"Вторсырье Қарағанды"ЖК	Қарағанды облысы	-	-	10
«EcoWasteAktau» ЖК	Ақтау қаласы	-	-	4
«ЖАР-2013» ЖШС	Жезқазған қаласы	-	-	4
«Үлкен мәміле» ЖК	Алматы облысы	-	-	10
«Шыны саудасы» ЖК	Қапшағай Алматы облысы	-	-	10
ТТК ЖШС	Теміртау қаласы	95	-	-
БАРЛЫҒЫ		**2866**	**2**	**99**

5.3. Нұр-Сұлтанда қалдықтарды бөлек жинау.

2018 жылы қатты тұрмыстық қалдықтармен тиімді жұмыс істеу жүйесін құру бойынша пилоттық жоба іске қосылды:

Қазақстан Республикасы Президентінің 2018 жылғы 5 сәуірдегі кеңесте берген тапсырмасына сәйкес, Нұр-Сұлтан қаласында ҚТҚ қайта өңдеу деңгейіне 75%-ға жету мерзімі 2019 жылғы 1 желтоқсан болып белгіленді.

Мемлекет басшысының тапсырмасын іске асыру мақсатында 2018 жылғы 12 ақпанда Қазақстан Республикасының Энергетика министрлігі, Нұр-Сұлтан қаласының әкімдігі және РОП Операторы Нұр-Сұлтан қаласында ҚТҚ бөлек жинауды, ҚТҚ органикалық (азық-түлік) фракциясын қайта өңдеу және кәдеге жарату бойынша пилоттық жобаны іске асыру жөніндегі Жол картасын қабылдады.

Міндеттері:

- ҚТҚ бөлек жинауды енгізу: «құрғақ» және «дымқыл» фракциялары;
- ҚТҚ органикалық бөлігін кәдеге жарату жүйесін енгізу және барлық ҚТҚ көлемін қайта өңдеу тереңдігін 75%-ға дейін ұлғайту;
- Нұр-Сұлтан қаласында ҚТҚ бөлек (екі фракциялы) жинау жүйесін ұйымдастыру.

Нұр-Сұлтан қаласында ҚТҚ бөлек жинау жүйесін ұйымдастыру бойынша жоба аясында 2018 жылы 2565 контейнерлік алаңға (Нұр-Сұлтан қаласы контейнерлік алаңдарының 100% қамту) 6276 контейнер орнатылды.

Жаңа «сары» түсті контейнерлер металл, пластик, шыны және макулатураны жинауға арналған. Қалған тұрмыстық қалдықтарға жасыл контейнерлер арналған. «Сары» контейнерлерге 25 жаңа мамандандырылған техника бірлігі қызмет көрсетеді. Жинақталған екіншілік шикізат Нұр-Сұлтан қаласындағы қоқыс өңдеу кешенінде қайта өңделеді.

5.4. Электрлік және электрондық жабдықтардың қалдықтарын жинауды, тасымалдауды, қайта өңдеуді және кәдеге жаратуды ұйымдастыру.

Пайда болатын электрлік және электрондық жабдықтардың қалдықтары (бұдан әрі – ЭЭЖҚ) пайда болатын жалпы ҚТҚ көлемінің шамамен 1,9%-ын құрайды.

Электрлік және электрондық жабдықтардың қалдықтары (бұдан әрі – ЭЭҚ) қалдықтардың ең көп таралған топтарының бірі болып табылады. Мұндай қалдықтардың жылдық шамамен пайда болу көлемі 135 мың тоннаны құрайды.

РОП Операторы 2017 жылдың тамыз айының ортасында электрлік және электрондық жабдықтардың қалдықтарын қайта өңдеу және кәдеге жаратуды ұйымдастыру бойынша тендер өткізді. Осы жұмысты жүргізудегі мақсатты мамандандырылған ұйымдар ЭЭҚ жинау және қайта өңдеу бойынша жұмыс істеп тұрған кәсіпорындар болып табылады:

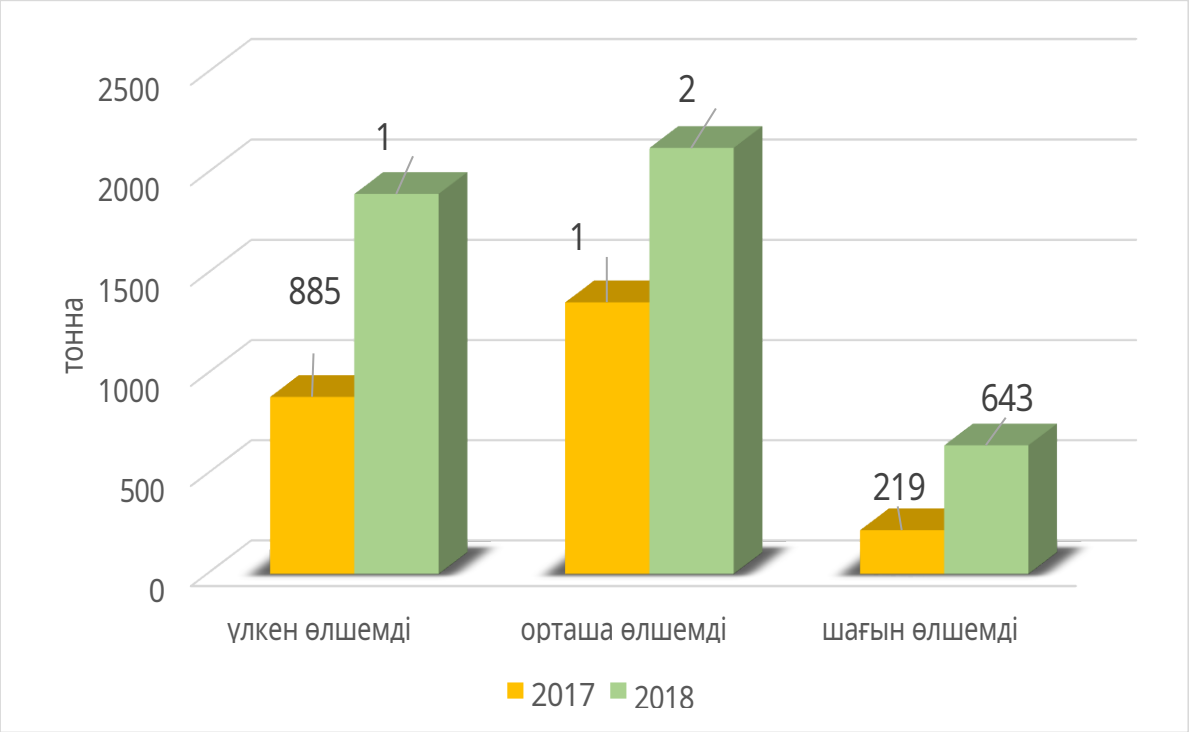
ЭЭЖҚ жалпы көлемі жылына 136 мың тоннаны құрайды. 2018 жылы қайта өңделген ЭЭҚ көлемі 4 666 мың тоннаны құрады. Бұл ретте қайта өңделетін ЭЭҚ-ның негізгі көлемі заңды тұлғалардың қызметінен пайда болады.

2018 жылғы жұмыс қорытындысы бойынша ЭЭҚ жинау және қайта өңдеу бөлігінде келесі көрсеткіштерге қол жеткізілді (2017 жылғы көрсеткіштермен салыстыру үшін берілген):

2018 жылы өзара іс-қимыл жасалған ұйымдардың атаулары.	**Орналасқан жері**
Тым «Эко линия табиғат»	Алматы
«Promothod Kazakhstan» ЖШС	Қарағанды
«Промтехноресурс kz» ЖШС	Алматы
«Таза қала» ЖШС	Нұр-Сұлтан
«Цветметнорд» ЖШС	ПетӨКМавл

2018 жылғы жұмыс қорытындысы бойынша ЭЭҚ жинау және қайта өңдеу бөлігінде келесі көрсеткіштерге қол жеткізілді (2017 жылғы көрсеткіштермен салыстыру үшін берілген):

ЭЭҚ көму көлемін тікелей қысқартудан басқа, осы қалдықтарды жинау және қайта өңдеу бойынша қызметтің CO2 шығарындыларын азайту бөлігіндегі экологиялық әсері маңызды.

Жоғарыда көрсетілген қаптама қалдықтарының көлемін жинау және қайта өңдеу 2018 жылы парниктік газдар шығарындыларын шамамен 11,5 мың тонна CO2 эквивалентінде қысқартуға мүмкіндік берді.

Іске асырылып жатқан қызмет бағыттарының әлеуметтік әсері де маңызды. Аталған ұйымдар мен кәсіпорындарда барлығы шамамен 110 жұмыс орны құрылды. Бұл ретте мүмкіндігі шектеулі 4 адам жұмыспен қамтылды.

2018 жылы Нұр-Сұлтан қаласында қоқыс шығарушы «Clean city» ұйымы Қазақстан мүгедектер қоғамымен бірлесіп ескі тұрмыстық электр техникасын тегін шығару бойынша жаңа қызмет іске қосты. Жеке тұлғалардан шығару екі электромобильмен тегін негізде жүзеге асырылады.

Жоба аясында жиналған ЭЭҚ көлемі мүмкіндігі шектеулі жандарды (саңырау-мылқаулар) тарта отырып, арнайы цехта бөлшектеледі. 2018 жылы жоба аясында 43 тонна ЭЭҚ қабылданды және қайта өңделді.

Қаптама қалдықтарын жинау және қайта өңдеу кәсіпорындарын субсидиялаудан басқа, ЭЭҚ қалдықтарын бөлек жинау жүйесінің инфрақұрылымдық дамуы, қалдықтарды тасымалдау және қайта өңдеу, өңірлерде жүйелі жұмыс құру маңызды, бұл халық үшін ҚТҚ бөлек жинау мүмкіндіктері бөлігінде қолайлы өмір сүру жағдайларын жасауға, екіншілік шикізатты қайта өңдеуге тапсыру арқылы қаптамадағы тауарларды сатып алуға жұмсалған шығындарды ішінара өтеуге мүмкіндік береді.

Мұндай инфрақұрылымдық даму үшін мамандандырылған ұйымдарға қажетті, жергілікті атқарушы органдармен орнатуға келісілген техника мен жабдықты сатып алу үшін 30%-дан 40%-ға дейін аванс бөлінеді. 2018 жылы халықтан қаптама қалдықтарын бөлек жинауға арналған келесі техника мен жабдық көлемі сатып алынды:

Аты	Елді мекен	Контейнерлер	Қабылдау пункттері
«EcoLine Tabigat» ЖШС	Алматы қаласы	-	12
«ПромОтход» ЖШС	Қарағанды қаласы	23	10
	Алматы қаласы	-	1
	Нұр-Сұлтан қаласы	5	1
	Балқаш қаласы	1	1
	Жезқазған қаласы	5	1
	Көкшетау қаласы	-	1
	Қостанай қаласы	5	1
	Қызылорда қаласы	-	1
	ПетӨКМавл қаласы	6	2
	Сәтбаев қаласы	3	-
	Семей қаласы	4	1
	Талдықорған қаласы	5	1
	Тараз қаласы	5	1
	Өскемен қаласы	5	2
	Екібастұз қаласы	-	1
«ПромТехноРесурс» ЖШС	Павлодар қаласы	20	-
	ПетӨКМавл қаласы	30	-
	Алматы қаласы	95	2
	Алматы облысы	2	-
«Цветмет-НОРД» ЖШС	ПетӨКМавл қаласы	60	-
«CleanCity NC» ЖШС	Нұр-Сұлтан қаласы	72	-
Барлығы		**346**	**39**

6. ӨКМ енгізу шеңберінде ақпараттық-ағарту жұмыстары

ҚР Экологиялық кодексінің 285-2-бабына сәйкес, ӨКМ Операторы қызметінің бір бағыты қалдықтарды жинау, тасымалдау, қайта өңдеу, залалсыздандыру, пайдалану және (немесе) кәдеге жарату жүйесін ұйымдастыру-техникалық және ақпараттық қамтамасыз ету, [1] жарнамалық қызметті, қалдықтармен және екіншілік ресурстармен жұмыс істеу саласындағы білім беру, маркетингтік зерттеулерді қаржыландыру болып табылады.

Белгіленген міндеттерді іске асырудың негізгі құралы ретінде жабық (семинарлар, форумдар) және ашық (фестивальдер, қоғамдық акциялар) іс-шаралар түріндегі оқиғалық маркетинг пайдаланылады. Оператордың осы бағыттағы қызметінің қорытындысы бойынша ӨКМ Операторы жобаларын позициялау, саланың жұмыс істеп тұрған қатысушыларымен ынтымақтастықты нығайту және халықпен ағарту жұмыстарын жүргізу саласында оң нәтижелерге қол жеткізілді.

2018 жылдың қорытындысы бойынша бұқаралық ақпарат құралдарында ӨКМ-ны жалпы іске асыру және ӨКМ Операторының жүргізген жұмысы мәселелері бойынша 572 материал жарияланды, оның ішінде:

• теледидар материалдары – 110;
• интернет-басылымдардағы жарияланымдар – 397;
• баспа БАҚ-дағы жарияланымдар – 65.

2018 жылы ӨКМ Операторы Tengrinews.kz ақпараттық порталымен бірлесіп «Vпереработку» жобасын іске қосты. Аталған жоба шеңберіндегі ақпараттық порталдың бөлімі Қазақстанның қайта өңдеу саласы, ағымдағы жағдай, перспективалар және ҚТҚ бөлек жинауды насихаттау туралы фото және бейнематериалдарды қамтиды. Негізгі назар өңірлерде өз қызметін жүзеге асыратын, автокомпоненттер, қаптама және ЭЭҚ қалдықтарын жинау және қайта өңдеумен айналысатын жаңа нысандардың пайда болуына аударылады. Жоба барысында 8 бейнематериал түсірілді, 10 фоторепортаж және 5 жаңалық мақаласы дайындалды.

2018 жылдың 2 маусымында ӨКМ Операторы «ЭкоАсар» экологиялық іс-шарасын өткізді. Акция аясында ескі тұрмыстық электр техникасын, макулатураны, шыны қалдықтарын, металл бұйымдарын және ПЭТ-бөтелкелерді қабылдаудың уақытша пункттері іске қосылды. Жинақталған екіншілік шикізат қайта өңдеу кәсіпорындарына жіберілді. Сондай-ақ ЭкоАсар алаңында мамандар ҚТҚ бөлек жинау бойынша лайфхактарды көрсетті, интерактивті іс-шаралар өткізді және осы экологиялық бастаманың артықшылықтары мен маңыздылығы туралы айтып берді.

ӨКМ Операторы Discovery Channel өндірісінің «Сделано из вторсырья» (1 маусым) ғылыми-көпшілік жобасын Қазақстан аумағында трансляциялау құқығын сатып алды. Жоба әлемдегі қайта өңдеу саласының мүмкіндіктері, ескі, қажетсіз және тасталған заттардың қалай екінші өмірге ие болатыны туралы баяндайды. Бұл бағдарлама алдымен бұзылып, содан кейін жаңа, мүлдем басқа сапада қайта жаңғыртылатын материалдардың таңғажайып өмірлік циклін көрсетеді. Бірінші маусымның көрсетілімі 2019 жылдың ақпан айына «Хабар» телеарнасында жоспарланған.

Астана әкімдігімен бірлесіп «Sort V Recycling» жұлдызды фотожобасы іске қосылды. Идея авторы – фотограф Дамир Өтеген. Ол үстеріне қоқыс түсіп жатқан адамдардың (полиэтилен бөтелкелер, тетра пакеттер, қағаз, целлофан пакеттер) эмоциясын көрсеткісі келді.

Қайта өңдеу фотожобасына танымал қазақстандықтар қатысты: актерлер Санжар Мәди, Әділ Ахметов, Ерден Телемісов, актриса және продюсер Әсел Сәдуақасова, спортшы Валихан Тең, қоғам қайраткері, депутат Мұрат Әбенов, әнші Ақмаржан Көшербаева, тележүргізуші Майя Веронская, сондай-ақ фотограф Дәуір Жомарт. Фотосуреттер Астананың билбордтары мен аялдамаларына орналастырылды. # қайта өңдеу фотожобасы қалдықтарды бөлек жинауды енгізуге арналған және елордада 2018 жылдың жазынан бастап іске асырылуда.

Экологиялық білімді арттыру саласындағы қойылған міндеттерді орындау үшін ӨКМ Операторы әлеуметтік маңызы бар бастамалар қорымен ынтымақтасады. Бұл компания мектепке дейінгі жастағы балалардың, орта және жоғары оқу орындарының оқушыларының үздіксіз экологиялық білімін дамыту саласындағы ең қолайлы отандық және халықаралық тәжірибені әзірлеу, зерделеу, бейімдеу және практикалық енгізуге мамандандырылған.

Халық арасында бөлек жинауды насихаттау бойынша ақпараттық-ағарту жұмыстары шеңберінде 2018 жылы елорданың тұрғын үй кешендерінде шеберлік сыныптары өткізілді, білім беру мекемелерінде ҚТҚ бөлек жинау бойынша сабақтар ұйымдастырылды, арнайы экологиялық іс-шаралар ұйымдастырылды және қатты тұрмыстық қалдықтарды бөлек жинауды насихаттайтын аудиовизуалды өнімдер әзірленді.

«А-дан Я-ға дейін кәдеге жарату» білім беру жобасы аясында оқушыларға қайта өңдеу кәсіпорындарының қуаттары, сондай-ақ екіншілік шикізат пен ескі автомобильдерді қабылдау пункттері көрсетіледі. 2017-2018 жылдары Астана қаласының оқушыларының қоқыс өңдеу кешеніне 35 шығуы ұйымдастырылды.

Оқушыларға ҚТҚ сұрыптау желісі көрсетіледі: жалпы қоқыстан әрі қарай қайта өңдеу үшін екіншілік шикізаттың әртүрлі түрлері (пластик, шыны, қағаз, металл) қалай іріктеледі; ҚТҚ өңдеу технологияларымен таныстырылады, пиролиз және өндірістік цех көрсетіледі. Білім беру жобасының арқасында балалар қоқыс жәшігінен бастап қайта өңдеу кәсіпорнына дейінгі, тіпті дайын шикізат алуға дейінгі қатты тұрмыстық қалдықтардың «жолын» бақылауға мүмкіндік алды. Экскурсия соңында қатысушылар арасында «Мен қоқысты қайта өңдеуге жіберемін» тақырыбындағы ең жақсы шығармаға байқау өткізіледі.

Осылайша, 2018 жылы әртүрлі жас санаттарындағы азаматтардың қалдықтармен жұмыс істеу мәселелері бойынша хабардарлығын арттыруға бағытталған кешенді жұмыс жүргізілді.

Жалпы алғанда, өткен жылы Қазақстандағы қайта өңдеу саласының дамуында оң динамика байқалады. ҚР Энергетика министрлігі енгізген өтеу механизмі «жасыл экономикаға» салынған инвестицияның бір түріне айналды, бұл қажетті экологиялық инфрақұрылымды дамытуға және ӨКМ әсеріне түсетін қалдықтарды жинау және қайта өңдеу көлемін ұлғайтуға ықпал етті.

ӨКМ Операторын дамытудың маңызды бағытының бірі халықаралық ынтымақтастыққа (үздік тәжірибелерді енгізу), екіншілік шикізатты жинаушы және қайта өңдеуші компанияларды ынталандыруға және жергілікті атқарушы органдар мен ҮЕҰ-мен тығыз өзара іс-қимыл жасай отырып, халықты экологиялық ағартуға бағытталу болды.